

УДК 657.6

КОНЦЕПЦІЯ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ

ОЛЕКСАНДР РЕДЬКО,

доктор екон. наук,
академік НАСНА, завідувач
Національного Центру
обліку та аудиту

Україна задекларувала прагнення інтеграції до ЄС. Як наслідок таких намірів проводиться робота з приведення законодавства України у відповідність із законодавством Євросоюзу. В контексті такої інтеграції активізувалися ініціативи органів законодавчої та виконавчої влади разом із пропозиціями низки депутатів Верховної Ради і керівництва Аудиторської палати України щодо нової редакції найстарішого з українських законів – Закону України про аудиторську діяльність. У суперечках про суть змін, які в основному орієнтовані або на особисті інтереси функціонерів від аудиту, або на інтереси держави, відійшло на другий план. Головне питання сучасного аудиту – яка ж буде (має бути) модель його регулювання? Повне саморегулювання або регулювання з боку держави? Чи змішана модель? І головне – що (діяльність кого) треба (або не треба) регулювати?

У статті зроблено спробу відповісти на зазначені запитання, що особливо актуально напередодні з'їзду аудиторів України, який відбудеться 2 березня цього року, де мають бути обрані 1/2 членів Аудиторської палати України.

Ключові слова: Аудиторська палата України, регулювання й саморегулювання аудиту, Закон України про аудиторську діяльність, ринок аудиторських послуг, саморегульована громадська організація аудиторів.

Аудит, безумовно, не є масовою професією. Чисельність аудиторів в Україні значно поступається навіть такій професії, як ювеліри. Якщо вірити небагатьом віртуальним і перманентним даним Аудиторської палати, то на сьогодні в Україні мають чинний сертифікат 3084 аудитори. Безпосередньо ринок аудиторських послуг так само незначний і може оцінюватися в 1,3 млрд грн щороку. Однак чи має ринок аудиторських послуг в Україні власне ознаки ринку?

Із канонічних визначень ринку випливає, що це співвідношення попиту та пропозиції, похідною якого є збалансована ринкова ціна за наявності вільної конкуренції. Закон співвідношення попиту та пропозиції найефективніший в умовах так званої досконалої конкуренції.

Досконала конкуренція припускає наявність таких умов:

- багато покупців і багато продавців;
- пропозиції одних і тих самих послуг (товарів) різними продавцями;
- жоден з окремо взятих продавців не може впливати на ринкову ціну послуги (товару) і на станови-

ще на ринку;

- жоден із продавців і покупців не знає про ринок більше, ніж інші;
- покупець і продавець можуть вільно входити на ринок і виходити з нього.

Таку модель вважають ідеальною, але досяжною.

У моделі **монополістичної конкуренції** присутні такі чинники, як:

- надання виняткових додаткових послуг;
- надання покупцям гарантій;
- преференції через наявний престиж (бренд).

Конкуренція моделі типу **олігополія** передбачає:

- високий рівень концентрації капіталу;
- здатність впливати на обсяги пропозиції;
- здатність впливати на рівень цін.

Монопольна конкуренція ще простіша:

- один-єдиний продавець;
- наявність бар'єрів для входу на ринок для всіх інших.

Якщо екстраполювати всі наведені моделі на **український ринок аудиторських послуг**, то він, як це не дивно, **поки що найбільш близький до моделі досконалої конкуренції** (з деякими доповненнями).

Так, має місце наявність багатьох покупців і багатьох продавців. Хоча при цьому продавців (суб'єктів аудиту) на два порядки менше, ніж споживачів їхніх послуг, але все-таки їх багато. Практично всі суб'єкти аудиту (продавці) пропонують однотипні професійні послуги. На жаль, для деяких економічно успішних суб'єктів аудиту жоден із окремо взятих продавців аудиторських послуг не може впливати на їх ринкову ціну.

Так само він не може впливати на становище на ринку аудиту (за винятком тих, хто неконкурентними діями, що порушують законодавство про коруп-

цію, домагається деякої монополізації вузького сегмента ринку аудиту. Найчастіше це відбувається через тендери на ринку енергоносіїв або з обслуговування бюджетних установ). Покупці аудиторських послуг дійсно можуть вільно вийти з ринку (особливо у випадку необов'язкового аудиту) і ввійти в нього. Практично нескладно ввійти в ринок потенційним продавцям аудиторських послуг. Тут деякий виняток становить ринок аудиту банків.

Це стосується конкуренції. До деякої міри проблематичний попит на аудиторські послуги, але й він є. Інша справа, наскільки він платоспроможний.

Отже, ринок аудиту в Україні на практиці майже відповідає теоретичним критеріям.

Однак чи регулюється цей ринок, ким і як? Хто несе відповідальність перед суспільством за професійний аудит? Постараємося відповісти на ці запитання.

В економічній теорії та теорії управління існує кілька визначень термінів «регулювання» і «саморегулювання».

Узагальнено **регулювання** – вплив (комплекс заходів) на об'єкт управління, за допомогою якого досягається стан стабільності такого об'єкта в разі його відхилення від заданих параметрів (основних принципів).

Технічне регулювання здійснюється через нормування, сертифікацію, нагляд, ліцензування, акредитацію, делегування, реєстрацію, санкції та апеляції. Для обізнаного аудитора все це має нагадувати наш Закон про аудиторську діяльність.

Саморегулювання – це самоналагодження, самоорганізація в процесі реагування на зовнішні впливи. У науці (та й на практиці) саморегулювання використовується як інституалізаційне оформлення саморегульованих організацій (СРО) – учасників ринку. При цьому СРО делегують деякі повноваження щодо регулювання ринку. Саморегулювання класифікують на три види:

➤ **делеговане саморегулювання** – держава передає СРО низку (або всі) функцій технічного регулювання;

➤ **добровільне саморегулювання** – самостійно встановлені й дотримувані всіма учасниками СРО правила, без вимог по їх захисту з боку держави;

➤ **змішане саморегулювання** – держава чітко законодавчо визначає, що дотримання правил, устано-

влених СРО, еквівалентне дотриманню закону.

Виходячи з контексту директив ЄС механізм саморегулювання припускає встановлення (відповідно до заявлених цілей) вимог до учасників ринку. Серед основних таких вимог є: обов'язкове членство в одній із професійних асоціацій; контроль (моніторинг) за професійною діяльністю членів асоціацій; застосування санкцій до порушників установлених правил; наявність внутрішнього механізму вирішення спірних ситуацій між учасниками асоціацій, учасниками ринку в цілому, учасниками ринку та державою.

Діяльність аудиторів в Україні регулюється в основному законом прямої дії – Законом України «Про аудиторську діяльність» (далі – *Закон*), до якого з 1993 р. вносилися зміни й доповнення в 1995–1996, 2003–2004 рр., двічі в 2005 і двічі в 2006 рр. Виходячи з історії вітчизняної законотворчості, цей Закон один із найменш змінюваних у нашій країні.

У преамбулі до тексту Закону чітко було зазначено, **чим регулюється аудиторська діяльність**: Господарським кодексом, цим Законом, іншими нормативно-правовими актами й стандартами аудиту. Однак законодавець ніде **не зазначив, хто ж регулює діяльність аудиторів?**

У Законі є статті, присвячені Аудиторській палаті України (далі – *АПУ*). Зі змісту статей випливає:

- АПУ – незалежний орган (але від чого й від кого не сказано. – *Авт.*);
- АПУ – неприбуткова організація (на практиці це порушується. – *Авт.*);
- сфера діяльності АПУ – сертифікація аудиторів,

затвердження стандартів аудиту, затвердження програм підготовки аудиторів *(по всій імовірності до сертифікації. – Авт.)*;

- АПУ веде Реєстр аудиторів та аудиторських фірм;

- АПУ здійснює контроль за дотриманням суб'єктами аудиту вимог Закону, стандартів, норм професійної етики;

- АПУ здійснює заходи щодо забезпечення незалежності аудиторів при проведенні аудиторських перевірок;

- АПУ контролює якість аудиторських послуг;

- АПУ регулює взаємини між аудиторами (аудиторськими фірмами) і в разі потреби застосовує до них стягнення;

- АПУ здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом і Статутом АПУ;

- АПУ щороку отримує від суб'єктів аудиту звіти про виконані роботи, здійснює їх аналіз і надає Кабінету Міністрів України узагальнену інформацію про стан аудиторської діяльності в Україні.

Отже, відповідно до чинного законодавства АПУ має виконувати в державі такі функції:

1. Адміністративну – затвердження (програми, стандарти), сертифікація (легалізація) аудиторів, накладення стягнень на аудиторів й аудиторські фірми *(функція виконується)*.

2. Облікову – веде Реєстр суб'єктів аудиту *(функція виконується)*.

3. Контрольну – організує зовнішній контроль за якістю професійних аудиторських послуг *(функція виконується)*.

4. Регулюючу – регулює взаємини між аудиторами (аудиторськими фірмами) *(функція не виконується через відсутність як інструментарію, так і наявності законодавчих обмежень на застосування окремих інструментів)*.

Наявність наведених функцій у незалежного органу створює враження, що АПУ – регулятор ринку аудиту в Україні. Чи так це?

Основні **функції регулятора** будь-якого ринку такі:

1) створювати рівні умови для всіх учасників ринку;

2) розроблювати правила (норми, закони), що регулюють вхід на ринок, наявність (діяльність) на ринку, заборони (обмеження) у діяльності;

3) стежити за тим, щоб діяльність учасників ринку відповідала запитам суспільства й установленим правилам (нормам, законам).

При цьому регулятор не повинен утримуватися за рахунок учасників ринку, бути вище від бізнес-інтересів кожного з них, але може надавати їм певні платні послуги.

В українському аудиті умови для одного з учасників ринку – продавця аудиторських послуг рівні й регулюються Законом. АПУ в цьому випадку може тільки створити преференції для одних і перешкоди для інших *(що й намагається зробити останнім часом. – Авт.)*, однак рішення АПУ не можуть змінити Закон, до того ж вони не реєструються в Мініюсті України.

АПУ створила правила входження на ринок і умови присутності на ньому. Однак ці правила частково визначені Законом про аудиторську діяльність. Єдиний виняток – положення про підвищення кваліфікації аудиторів як обов'язкової щорічної процедури. До речі, дуже сумнівне з погляду легітимності рішення, оскільки в Законі про аудиторську діяльність такої норми (про обов'язковість підвищення кваліфікації) немає. Це саме відноситься до оплати підвищення кваліфікації, яка прямо не зазначена в Законі як джерело фінансування АПУ.

АПУ побічно й несистемно стежить за дотриманням установлених норм участі на ринку аудиторських послуг. Це відбувається за допомогою зовнішнього контролю якості послуг і розгляду скарг на суб'єктів аудиту. Однак охопити всіх учасників ринку аудиту АПУ фізично не може, оскільки не має відповідного штату працівників.

Отже, цілком закономірний висновок, зроблений Мініюстом України, – **АПУ не є регулятором аудиторської діяльності**. На нашу думку, **АПУ скоріше функціонально ближча до органу суспільного нагляду** за ринком аудиторських послуг (якщо виключити сертифікацію аудиторів).

В Україні реальний регулятор ринку аудиторських послуг – законодавець і низка органів вищої виконавчої влади. Що ж потрібно для відповідності

європейським правилам і нормам?

Згідно з 43 Директивою ЄС необхідне встановлення вимог до кваліфікації та реєстрації аудиторів;

до окремих аспектів професійної діяльності; етичних вимог і норм; моніторингу діяльності (розслідувань скарг); по нагляду за аудиторами з боку компетентних органів; установлення правил призначення й звільнення аудиторів; системи внутрішнього і зовнішнього контролю якості аудиторських послуг; системи нагляду (суспільного контролю) за професією, а також створення аудиторських комітетів.

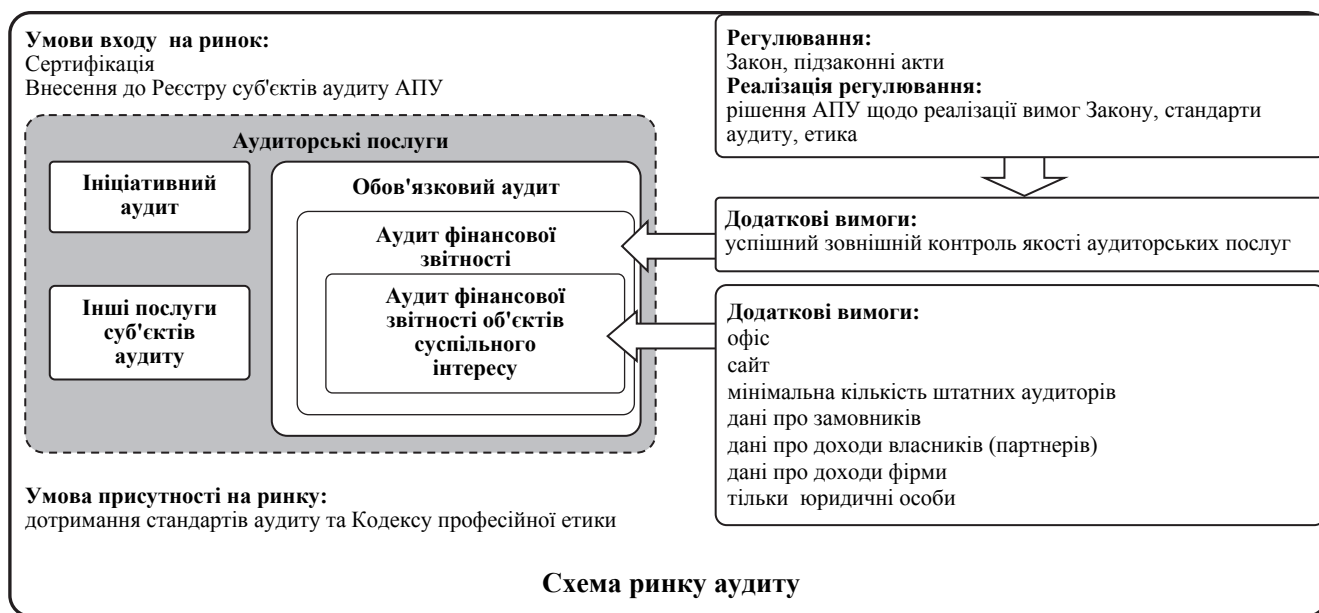
Хто ж повинен бути регулятором ринку аудиту в Україні? Яку форму (модель) варто вибрати – регулювання (технічне регулювання) чи саморегулювання? Відповіді на ці запитання важливі, особливо напередодні всеукраїнського з'їзду аудиторів, який буде обирати 1/2 складу АПУ на наступні 5 років.

На сьогоднішній день важко визначити першопричину виникнення конфлікту між учасниками ринку аудиторських послуг з питань його регулювання. На наш погляд, це поєднання особистісних і суспільних

чинників. Особистісний чинник полягає в амбіціях конкретних функціонерів АПУ (а також низки знову створених суспільних об'єднань) і в бажанні монополізувати й персоніфікувати «ручний режим» регулювання ринку. Суспільний чинник – у бажанні «ветеранів» аудиту та фірм, що займаються аудитом цілком професійно, створити монопольне становище на ринку аудиторських послуг, що, на їхню думку, дасть їм економічний ефект. При цьому ігноруються інтереси більш як 75% інших, менш економічно успішних суб'єктів аудиту.

Отже, з одного боку, особисті комерційні інтереси й прагнення класичної монопольної форми конкуренції, а з іншого – вимоги ЄС щодо регулювання ринку аудиту відповідно до європейських стандартів, які обтяжені для української практики вимогою суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Розглянемо ринок аудиту схематично:

Слід зазначити, що додаткові вимоги з'явилися нещодавно, під впливом 43 Директиви і «Зеленої книги» ЄС. Спроба реалізації цих вимог через низку рішень АПУ, які доповнювали норми Закону (на що АПУ не має повноважень), викликала значний опір аудиторської спільноти.

Якщо розглянути учасників ринку аудиту в Україні з боку продавців, то варто звернути увагу на такий факт, як необов'язковість членства аудитора в аудиторській (бухгалтерській) професійній орга-

нізації. Сьогодні майже половина українських аудиторів є членами професійних об'єднань, причому одночасно трьох – чотирьох. У професії відсутні корпоративний контроль і корпоративна відповідальність перед суспільством за професійний аудит. По суті в українському аудиті все ще спостерігається певне саморегулювання, але на рівні суб'єкта аудиторської діяльності – аудиторської фірми або фізичної особи – аудитора.

Регулювання аудиту як галузі відображує таблиця.

РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Предмет регулювання	Установлює правила	Реалізує правила	Контролює виконання	Вносить (може вносити) зміни
Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах	Профільне міністерство	Вищий навчальний заклад	Профільне міністерство	Профільне міністерство
Підготовка асистентів аудитора	Спілка аудиторів України (САУ)	САУ	САУ	САУ
Сертифікація аудитора	Закон України (Верховна Рада)	АПУ	АПУ	Закон України (Верховна Рада)
Підвищення кваліфікації	АПУ	АПУ + ТОВ «Статус» + НЦУА	АПУ	АПУ
Стандарти аудиторської практики	МФБ (IFAC)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ*	МФБ (IFAC)
Кодекс етики аудитора	МФБ (IFAC)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ**	МФБ (IFAC)
Обов'язковість аудиту	Закон України (Верховна Рада)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ**	Закон України (Верховна Рада)
Права й обов'язки аудитора (аудиторської фірми)	Закон України (Верховна Рада)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ**	Закон України (Верховна Рада)
Права й обов'язки замовника аудиторських послуг	Закон України (Верховна Рада)	Аудитори Аудиторські фірми	Ніхто	Закон України (Верховна Рада)
Відповідальність учасників ринку аудиту	Закон України (Верховна Рада)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ**	Закон України (Верховна Рада)
Обмеження на аудит (особливі умови)	Закон України (Верховна Рада)	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ**	Закон України (Верховна Рада)
Санкції до суб'єктів аудиту	Закон України (Верховна Рада)	АПУ	АПУ	Закон України (Верховна Рада)
Апеляції аудиторів	Закон України (Верховна Рада)	АПУ	АПУ	Закон України (Верховна Рада)
Якість аудиту	МФБ + АПУ	Аудитори Аудиторські фірми	АПУ	МФБ + АПУ
Ціни на аудит	Ринок	Ринок	Ніхто	Ринок
Ведення Реєстру суб'єктів аудиту	Закон України (Верховна Рада) + АПУ + НБУ + ДКЦПФРУ + Держфінпослуги	АПУ + НБУ + ДКЦПФРУ + Держфінпослуги	АПУ + НБУ + ДКЦПФРУ + Держфінпослуги	АПУ + НБУ + ДКЦПФРУ + Держфінпослуги

* При зовнішньому контролі якості послуг.

** У разі розгляду скарг на аудиторів та аудиторські фірми.

Як бачимо, реально ринок аудиторських послуг регулюється вітчизняним законодавцем і легалізованими АПУ рішеннями Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ). Тільки в одному випадку Спілка аудиторів України (САУ) впливає (і то досить умовно) на підготовку майбутніх аудиторів.

Причина такого стану досить проста – у західній бізнес-практиці незалежний професійний аудит був спочатку затребуваний суспільством (покупцями послуг), а потім самоорганізувався через створення суспільних об'єднань бухгалтерів. **Тобто спочатку був попит, а потім – пропози-**

ція, причому попит саме на незалежних бухгалтерів, які стали займатися аудитом (аудит як вид діяльності бухгалтера). В **Україні все відбувалося навпаки**. Спочатку міжнародні донори країни запропонували аудит, а після цього через закон про обов'язковість останнього став формуватися попит на аудиторські послуги. При цьому аудит як професія практично відразу відокремився від бухгалтерського обліку.

Якщо звернутися до 43 Директиви ЄС, то в Україні на сьогоднішній день практично немає таких елементів регулювання, як установлення вимог до

нагляду за аудитором з боку компетентних органів, встановлення правил призначення (звільнення) аудиторів, правил створення аудиторських комітетів. Це в черговий раз підтверджує нашу тезу про відсутність системного регулювання ринку аудиторських послуг.

Видається, що питання про стихійне регулювання такого специфічного ринку, як аудиторські послуги, не актуальне, проте актуальні питання: що, як, і ким має регулюватися?

Розглянемо більш докладно вимоги 43 Директиви ЄС.

1. Кваліфікація. В Україні можуть претендувати на сертифікацію особи, які мають вищу економічну й юридичну освіту. На наш погляд, бажано залишити економічну освіту, уточнивши спеціальність – бухгалтерський облік з усіма його спеціалізаціями. Все-таки аудит пов'язаний насамперед з обліком і звітністю. При цьому ніщо не заважає юристам, керівникам або іншим фахівцям працювати в аудиторській фірмі як співробітників і не обов'язково при цьому мати сертифікат аудитора. При бажанні стати аудитором слід отримати другу (післядипломну) економічну (бухгалтерську) освіту. Встановлює вимоги законодавець. Здійснює і контролює (тобто несе перед суспільством відповідальність) саморегульована громадська організація (СРО) аудиторів. Вона повинна бути прямо зацікавлена в тому, щоб її національні сертифікати були більш конкурентоспроможні порівняно з іншими (наприклад, з іноземними).

2. Вимоги до реєстрації (легалізації) аудиторів. Без будь-яких сумнівів це повинен бути Єдиний загальнодержавний Реєстр як суб'єктів аудиторської діяльності, так і аудиторів (що діють у країні сертифікатів). Вимоги встановлює законодавець. Контролює, веде (підтримує) орган державної виконавчої влади (наприклад, Мінюст). Це проста технічна робота плюс досить висока відповідальність, і віддавати такий сегмент регулювання в руки громадських організацій, напевно, поки що рано.

3. Вимоги до окремих аспектів професійної діяльності. Вимоги встановлює законодавець за поданням державних органів виконавчої влади, професійних об'єднань замовників. Тобто такі вимоги мають бути ініційовані користувачами результатами аудиту. Контролює безпосередньо замовник при отриманні результатів аудиту.

4. Етичні вимоги і норми. Встановлюють професійні об'єднання (СРО) аудиторів. Тільки аудиторі можуть розуміти етичний бік професійної діяльності та ризики, пов'язані з її порушенням, а також які стандарти варто застосовувати в процесі аудиту. Контролюється суспільною професійною організацією.

5. Вимоги моніторингу діяльності (розслідувань скарг). Установлюються законодавцем за поданням СРО аудиторів. Моніторинг і розслідування скарг має здійснювати незалежний недержавний орган, у якому однаковою мірою представлені як замовники (користувачі) аудиту, так і його виконавці (СРО аудиторів або аудиторі, які тимчасово призупинили практику).

6. Вимоги до нагляду за аудитором з боку компетентних органів. Такі вимоги, безумовно, повинен установити законодавець. У протилежному випадку з'явиться можливість як для корупції, так і для несумлінної конкуренції. З іншого боку, поклавши контроль за аудитором (а це перевірки практичної діяльності суб'єктів аудиту і рішень регуляторів ринку) на державні фіскальні (контролюючі) органи або органи виконавчої влади, виникає ймовірність втрати професійної незалежності і знову-таки корупції. Тому, на наш погляд, оптимальним суб'єктом контролю необхідно було б вибрати орган суспільного нагляду, наділивши його відповідними повноваженнями.

7. Правила призначення (звільнення) аудиторів.

8. Створення аудиторських комітетів у замовника аудиторських послуг.

Обидві вимоги (п. 7 і п. 8) мають бути регламентовані через прийняття методичних рекомендацій для суб'єктів господарювання, у системі управління якими передбачається аудиторський комітет. Такі рекомендації повинні приймати державні регулятори відповідних ринків. На сьогодні недоцільно затверджувати єдині правила і норми роботи з аудитором корпоративним суб'єктам господарювання через їх суттєві відмінності за багатьма параметрами.

9. Установлення системи внутрішнього і зовнішнього контролю якості аудиторських послуг. Не вдаючись до дискусії, що ж перевіряти – якість послуг чи наявність ефективної внутрішньої системи контролю за ним, приймемо апріорі, що наявність працюючої системи контролю є умовою певного рівня якості послуг аудиторів. Тому розпочинати зов-

нішній контроль потрібно з перевірок наявності й ефективності внутрішніх систем контролю у суб'єктів аудиту. Делегувавши цю функцію СРО, є ймовірність переваги корпоративних інтересів над об'єктивністю, хоча таке делегування було б логічним, тому що хто, як не організація, краще знає своїх членів. Тому все-таки зовнішній контроль якості має бути покладений на СРО, але під спостереженням органу суспільного нагляду.

10. Суспільний нагляд за професією. У цей мо-

мент суспільний нагляд є каменем спотикання в суперечках Аудиторської палати України з Міністерством фінансів України. Є низка концептуально невирішених питань. За ким наглядати: за аудиторами, які перевіряють звітність суспільно значущих суб'єктів господарювання, чи за всіма аудиторами? за ринком аудиторських послуг? за діяльністю СРО і АПУ? Ця тема, безумовно, цікава. Є три зарубіжних варіанти (моделі) її рішення, однак обсяг статті не дає можливості на них зупинитися.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

По-перше, сьогодні для українського аудиту найприйнятнішою є форма делегованого технічного регулювання ринку аудиторських послуг.

По-друге, умови її реалізації мають ґрунтуватися на таких постулатах:

- усі аудитори незалежно від того, практикують вони чи ні, зобов'язані перебувати в будь-якій суспільній аудиторській (бухгалтерській) саморегульованій організації (СРО);
- СРО має охоплювати не менш як 25% усіх аудиторів країни;
- СРО повинна відповідати вимогам ЄС: мати власні системи сертифікації (атестації), підвищення кваліфікації, контролю якості послуг; мати систему накладання стягнень і апеляцій (дисциплінарна функція); задекларувати та дотримуватися технічних стандартів і Кодексу професійної етики;
- державні регулятори не втручаються в процес надання аудиторських послуг. Вони можуть установлювати вимоги до емітентів звітності (до самої звітності, її формату й змісту). Вони не встановлюють вимог до суб'єктів аудиту і не ведуть галузеві реєстри аудиторів;
- базові принципи ринку аудиторських послуг визначає законодавець через закон прямої дії;
- перетворення в регулюванні аудиту можуть (і повинні) опиратися на кращий зарубіжний досвід і рекомендації міжнародних організацій, проте вони в жодному разі не мають бути механічною калькою з них.

Видається, що такий концептуальний підхід до моделі регулювання українського ринку аудиторських послуг на сучасному історичному етапі розвитку країни і суспільства найбільш прийнятний. Природно, подана авторська концепція суб'єктивна, однак дискусія в науковому середовищі з цього питання могла б дати основу для подальшого найбільш правильного державного рішення.

Украина задекларировала стремление интеграции в ЕС. Как следствие таких намерений проводится работа по приведению законодательства Украины в соответствие с законодательством Евросоюза. В контексте такой интеграции активизировались инициативы органов законодательной и исполнительной власти совместно с предложениями ряда депутатов Верховной Рады и руководства Аудиторской палаты Украины относительно новой редакции старейшего из украинских законов – Закона Украины об аудиторской деятельности. В спорах о сути изменений, которые в основном ориентированы либо на личные интересы функционеров от аудита, либо на интересы государства, отошел на второй план. Главный вопрос современного аудита – какова же будет (должна быть) модель его регулирования? Полное саморегулирование или регулирование со стороны государства? Или смешанная модель? И главное – что (деятельность кого) следует (или не следует) регулировать?

В статье сделана попытка ответить на указанные вопросы, что особенно актуально в преддверии съезда аудиторов Украины, который состоится 2 марта с.г., где должны быть избраны 1/2 членов Аудиторской палаты Украины.

Ключевые слова: Аудиторская палата Украины, регулирование и саморегулирование аудита, Закон Украины об аудиторской деятельности, рынок аудиторских услуг, саморегулированная общественная организация аудиторов.